

Bespreeknotitie

10 jaar stedenband Breda - Yangzhou: dik tijd voor vraagtekens

In 2019 bestond de stedenband Breda - Yangzhou 10 jaar. Waar het college besloot in dat kader een paviljoen in ons Valkenbergpark te plaatsen, grijpt GroenLinks dit jubileum graag aan om vraagtekens te plaatsen bij deze samenwerking. Gaan we nog zomaar weer 10 jaar klakkeloos op dezelfde voet door met deze stedenband? Of durven we eens onder ogen te zien welke richting de Volksrepubliek China de afgelopen jaren steeds steviger inslaat? En dit nadrukkelijk te betrekken bij het saldo van kosten en baten van deze stedenband, dat toch al heel mager is.

Vragen vooraf technisch uitgevraagd aan stadskantoor:

1. Hoeveel personen zijn voor Breda (in dienst van, of op uitnodiging van) in de afgelopen 10 jaar in het kader van de stedenband naar de Volksrepubliek China gevlogen? Welke kosten waren daarmee gemoeid: welke euro's aan reiskosten, en wat was naar schatting de CO₂-uitstoot die met het totaal van al deze reizen gemoeid was?
2. Wat is naar schatting de waarde van alle contracten die de handelsmissies en de stedenband met Yangzhou in de afgelopen 10 jaar voor Bredase bedrijven heeft opgeleverd?
3. Hoeveel bedrijfsvestigingen uit China in Breda heeft de stedenband in de afgelopen 10 jaar opgeleverd?
4. Wat zijn de inwoners van Breda concreet met de stedenband met Yangzhou opgeschoten in de afgelopen 10 jaar?
5. Wat zijn de inwoners van Yangzhou concreet met de stedenband met Breda opgeschoten in de afgelopen 10 jaar?
6. Welke aanwijzingen heeft u dat de mensenrechtensituatie in Yangzhou gunstiger is, of zich gunstiger ontwikkelt dan 'gemiddeld' in de Volksrepubliek China?
7. Hoe vaak (en waar en wanneer dan) heeft u in de afgelopen 10 jaar de mensenrechtensituatie in China ter sprake gebracht in uw contacten in het kader van deze stedenband?
8. Welke acties heeft u de afgelopen 10 jaar concreet ondernomen in het kader van de stedenband gericht op het verbeteren van de situatie van delen van de bevolking van Yangzhou waar men onderdrukking of achterstelling kan vermoeden (lhbti-gemeenschap, geloofsgemeenschappen, politiek andersdenkenden en dergelijke)?
9. Kunt u uitsluiten dat de in afgelopen 10 jaar door Bredase bedrijven geleverde producten of diensten hebben bijgedragen aan de onderdrukking van delen van de bevolking in de Volksrepubliek China, of bijvoorbeeld aan de opbouw van de surveillance-staat aldaar?

Mensenrechtensituatie Volksrepubliek China

De mensenrechtensituatie in de Volksrepubliek China ontwikkelt zich dramatisch. Human Rights Watch typeert de huidige situatie zelfs als een wereldwijde aanval op de mensenrechten ([HRW, China's Global Threat, World Report 2020](#)). Er zijn stevige aanwijzingen dat in een deel van China maar liefst een miljoen Oeigoeren in 380 heropvoedingskampen zitten (zie bv [ASPI, Xinjang dataproject](#)), en daar dwangarbeid moeten leveren - misschien zelfs wel om goedkope spulletjes te maken die wij als Bredanaar consumeren. Dat alles om de Oeigoerse cultuur, tradities en hun verlangen naar zelfbeschikking te breken op een manier die verbleekt bij wat we al jaren van China in Tibet kennen.

Wie misschien eerder nog hoopte dat met een toenemende rijkdom en economische ontwikkeling tegelijkertijd vanzelf óók de mensenrechtensituatie en de rechtsstaat in de Volksrepubliek verbeteren, ziet met de kennis van nu juist het omgekeerde gebeuren. De toegenomen rijkdom in China, en handelspartners die steeds meer van productie in de Volksrepubliek afhankelijk zijn, maken de Chinese machthebbers steeds autoritairder en assertiever. Zij treden met voeten de internationale afspraken over garanties voor een democratische rechtsstaat in HongKong. Landen die het wagen een punt te maken van onderdrukking in de Volksrepubliek, kunnen erop rekenen dat zij een volstrekt scheve vergelijkingen om de oren krijgen over de mensenrechtensituatie in eigen land. Bijvoorbeeld op het internet of onze westerse social media, waarop de Chinese machthebbers heel goed de weg weten, maar waarvan zij hun eigen inwoners zorgvuldig afschermen.

De ontwikkeling van technologie, die in China een vlucht genomen heeft, keert zich steeds meer tegen de eigen inwoners. De Volksrepubliek ontwikkelt een surveillance-staat die in de historie zijns gelijke niet kent, met overal camera's met gezichtsherkenning, of andere geavanceerde technologie die mensen verplicht op het lijf moeten dragen. En laten we ook niet romantisch doen over internationale uitwisselingsprojecten met studenten uit de Volksrepubliek China. Juist in de omgeving van school en universiteit rukken de surveillance-technieken snel op. Juist de studenten, die het waagden om in juni 1989 te protesteren op het Tiananmen-plein, zijn hardhandig de kop ingedrukt. Ook dertig jaar later mag de iconische foto van Tankman in de Volksrepubliek China nog steeds níet vertoond worden in de Volksrepubliek. Ook dertig jaar later is nog onbekend waar Tankman is. Ook dertig jaar later is het onbekend hoe het met hem is afgelopen. En hoe het is afgelopen met de tankbemanningen die hem spaarden.

Handelsmissie, of volwassen stedenband?

Na 10 jaar is het tijd eens goed te bediscussiëren hoe wij de band Breda - Yangzhou nu moeten zien. Het begon 10 jaar terug als een handelsmissie in Brabantstad-verband, eenzijdig gericht op economische belangen. Maar 10 jaar later heeft het college het in correspondentie over een 'stedenband' (zie bv [brief 19-02-2019 'Paviljoen Yangzhou'](#)). Wanneer is deze stap naar stedenband of jumelage eigenlijk gezet? Welke gezamenlijke historie bindt Bredanaars en inwoners van Yangzhou, anders dan de handelsmissies van

hun autoriteiten? Bij het kiezen van onze zakelijke contacten stellen we inmiddels sociaal-maatschappelijke eisen (“onethische praktijken worden niet getolereerd.”, [Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Gemeente Breda](#), art 4.1c) en we hebben een manifest [Maatschappelijk verantwoord inkopen \(MVI\)](#) dat tal van internationale sociale voorwaarden stelt bij het kiezen van zakelijke partners. Waarom zouden we in het onderhouden van onze stedenbanden géén MVI-eisen stellen, en blind blijven voor de steeds ongemakkelijker mensenrechtensituatie te plekke? Vraagt een volwassen stedenband niet juist om oog voor dit soort aspecten, en een bereidheid daarvan werk te maken binnen de stedenband, of daar consequenties uit te trekken?

Vragen aan het college:

1. Ziet u de relatie Breda - Yangzhou vooral als handelsrelatie, of als volwassen stedenband waarin je elkaar ook op maatschappelijke aspecten aan kan spreken?
2. Onderschrijft u dat de mensenrechtensituatie in de Volksrepubliek China steeds problematischer wordt?
3. Bent u bereid dit een veel grotere plek te geven in het onderhouden van contacten met Yangzhou, of daar zelfs consequenties uit te trekken? Welke plek, of welke consequenties dan?

Vragen aan andere raadsfracties:

1. Heeft u in het verleden ooit gekozen, of opdracht gegeven, voor het aangaan van een formele stedenband of jumelage met Yangzhou?
2. Waarom zouden we als Breda van de vele, vele steden in de wereld uitgerekend met Yangzhou een stedenband onderhouden?
3. Vindt u het, net als GroenLinks, ook tijd om de mensenrechtensituatie in landen veel nadrukkelijker een plek te geven in het onderhouden van stedenbanden?
4. Geeft de mensenrechtensituatie in de Volksrepubliek China bij u ook aanleiding om niet zomaar nog 10 jaar op dezelfde voet door te gaan? Wat zou u daarin meer precies willen veranderen?
5. 30 september 2020 zwaaide de provincie Brabant na 10 jaar de vorige commissaris van de koning uit. Wordt het na dik tien jaar misschien niet ook eens tijd om vanuit Brabant onze banden met de Volksrepubliek China uit te zwaaien, of ze te beperken tot niet-meer-dan-nodig, liefst samen met onze Brabantse partners?
6. Vindt u het een goed idee om in Breda nog officiële machthebbers te ontvangen uit de Volksrepubliek China, gelieerd aan de Chinese Communistische Partij, bijvoorbeeld in het kader van een te openen paviljoen?
7. Vindt u het een goed idee om in Breda ergens op een prominente plek ‘Tankman’ te exposeren, zolang dit in de Volksrepubliek China nog verboden is?

Fractie GroenLinks Breda,
Peter Bakker.